

הלכות נדרים פרק ד

א. נדרי אנסין, ונדרי שגגות, ונדרי הבאי הרי אלו מתרין, כדרך שבארנו בשבועות. הרי שהדירוהו האנסין או המוכסין ואמרו לו, נדר לנו שהבשר אסור עליך אם יש עמך דבר שחייב במכס, ונדר ואמר הרי הבשר והפת והיין אסורין עלי הרי זה מתר בכל, ואף על פי שהוסיף על מה שבקשו ממנו.

ב. וכן אם בקשו ממנו שידר שלא תהנה אשתו לו, ונדר שלא תהנה אשתו ובניו ואחיו כלן מתרין. וכן כל פיוצא בזה.

ג. ובכל הנדרים האלו, צריך שיתכונן בלבו לדבר המתר כגון שישים בלבו שיהיו אסורין עליו אותו היום בלבד, או אותה שעה, וכיוצא בזה; וסומך על דברים שבלבו, הואיל והוא אנוס ואינו יכול להוציא בשפתיו, ונמצא בשעה שידר להן אין פיו ולבו שווין, כמו שבארנו בשבועות.

ד. וכן נדרי זרוזין, מתרין. פיצד: כגון שהדיר חברו שיאכל אצלו, ונדר זה שלא יאכל מפני שאינו רוצה להטריח עליו בין אכל בין לא אכל, שניהן פטורין. וכן המוכר שנדר שלא ימכר חפץ זה אלא בסלע, והלוקח נדר שלא יקחנו אלא בשקל, ורצו בשלושה דינרין שניהן פטורין. וכן כל פיוצא בזה, לפי שכל אחד מהן לא גמר בלבו ולא נדר אלא כדי לזרז את חברו, ולא גמר בלבו.

ה. ומנין שאפלו ארבעה מיני נדרים אלו שהן מתרין, שאסור לו לאדם להיות נודר בהן על מנת לבטלן תלמד לומר "לא יחל, דברו" (במדבר ל, ג), לא יעשה דבריו חלין.

ו. מי שנדר, ונחם על נדרו הרי זה נשאל לחכם, ומתירו. ודין התר נדרים, כדין התר שבועות שאין מתיר אלא חכם מבהק, או שלושה הדיוטות במקום שאין חכם, ובלשון שמתירין השבועה, מתירין הנדר; וכן שאר העניינות שפרשנו בשבועות, כלן בנדרים כדרך שהן בשבועות. ואין מתירין הנדר עד שיחול, כשבועה.

ז. וכשם שנשאלין על נדרי האסר ומתירין אותו, כך נשאלין על נדרי הקדש ומתירין אותו בין נדרי קדשי בדק הבית, בין קדשי מזבח; ואין נשאלין על התמורה. וכשם שהאב או הבעל מפר נדרי אסר, כך מפר נדרי הקדשות הדומין לנדרי האסר.

ח. מי שנדר, ושמע חברו ואמר ואני, ושמע שלישי ואמר ואני, ונשאל הראשון על נדרו והתר התרו כלן; נשאל האחרון והתר האחרון מתר, וכלן אסורין; נשאל השני והתר השני ושלל אחרי מתרין, והראשון אסור.

ט. וכן המתפיש דברים הרבה בנדר, כגון שנדר על הפת והתפיש הבשר, ונשאל על הפת והתר בזה התר בבשר; נשאל על הבשר והתר בו, לא התר בפת.

י. הנשבע או הנודר שאיני נהנה לכלכם, ונשאל על נדרו או על שבועתו על אחד מהן, והתירו התרו כלן: שהנדר שהתר מפללו, התר כלו. אמר שאיני נהנה לזה ולזה ולזה, התר הראשון התרו כלן; התר האחרון האחרון מתר, וכלן אסורין.

שְׁאִינִי נִהְנֶה לְזֶה לְזֶה לְזֶה, צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְכֵן
כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

יא. נָדַר בְּנִזִּיר וּבְקָרְבָן וּבְשִׁבּוּעָה, אוֹ שְׁנָדַר וְאֵין יָדוּעַ בְּאִיזָה
מִהֵן נָדַר פֶּתַח אֶחָד לְכָלֵן. הַנּוֹדֵר מֵאֲנָשֵׁי הָעִיר, וְנִשְׁאָל לְחֻכָּם
שֶׁבַעִיר, אוֹ שְׁנָדַר מִיִּשְׂרָאֵל, וְהָרִי הוּא נִשְׁאָל לְחֻכָּם שֶׁבִישְׂרָאֵל
הָרִי נִדְרֹו מִתֵּר.

יב. הָאוֹמֵר פְּרוֹת אֵלֹו אֲסוּרִין עָלֵי הַיּוֹם, אִם אֵלֶךְ לְמָקוֹם
פְּלוּנִי לְמַחֵר הָרִי זֶה אֲסוּר לֶאֱכֹל אוֹתָן הַיּוֹם: גְּזֵרָה, שְׁמָא יֵלֶךְ
לְמַחֵר לְאוֹתוֹ מָקוֹם. וְאִם עֶבֶר וְאֶכְלֵן הַיּוֹם וְהֵלֶךְ לְמַחֵר, לוֹקָה;
וְאִם לֹא הֵלֶךְ, אֵינֹו לוֹקָה.

יג. אָמַר הָרִי הֵן אֲסוּרִין עָלֵי לְמַחֵר, אִם אֵלֶךְ הַיּוֹם לְמָקוֹם
פְּלוּנִי הָרִי זֶה מִתֵּר לוֹ לֵילֵךְ הַיּוֹם לְאוֹתוֹ מָקוֹם, וַיֵּאָסְרוּ עָלָיו
אוֹתָן הַפְּרוֹת לְמַחֵר. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה, מִפְּנֵי שְׁאֵדָם זִהִיר
בְּדַבַּר הָאֲסוּר שֶׁלֹא לַעֲשׂוֹתוֹ, וְאֵינֹו זִהִיר בְּתַנְאֵי שְׁגוֹרִם לֶאֱסֹר
דְּבַר הַמִּתֵּר.

יד. הַנּוֹדֵר לְצוּם עֶשְׂרֵה יָמִים, בְּאִיזָה יוֹם שְׂרִיפָה, וְהָיָה מִתְעַנֶּה
בַּיּוֹם אֶחָד מֵהֵן, וְהִצְרִיךְ לְדַבֵּר מִצּוּה, אוֹ מִפְּנֵי כְבוֹד אָדָם גְּדוֹל
הָרִי זֶה אוֹכֵל, וּפּוֹרֵעַ יוֹם אֲחֵר: שֶׁהָרִי לֹא קָבַע הַיָּמִים בְּתַחֲלַת
הַנֶּדֶר.

טו. נָדַר שְׂיִצּוּם הַיּוֹם, וְשָׁכַח וְאָכַל מִשְׁלִים לְצוּם; נָדַר שְׂיִצּוּם
יוֹם אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם, וּכְשֶׁהִתְחִיל לְצוּם שָׁכַח וְאָכַל אֶבֶד תַּעֲנִיתוֹ,
וְחִיָּב לְצוּם יוֹם אֲחֵר.